

SUUNNITTELUOHJEITA KAUNEUSHOITOLAN, TATUOINTI- JA LÄVISTYSLIIKKEEN SEKÄ SOLARIUMIN PERUSTAMISEEN

Tämä ohje on tarkoitettu kauneushoitoloiden, tatuointi- ja lävistysliikkeiden, kuppaus- ja solariumpalveluja tarjoavien huoneistojen toiminnan suunnitteluun. Ohje soveltuu sekä uusien tilojen suunnitteluun, että jo olemassa olevien huoneistojen muutoksiin sekä kodin yhteydessä toimivien ja kiertävien toiminnanharjoittajien toiminnan suunnitteluun. Kiinteistönomistajan tehtävä on selvittää Lahden rakennusvalvonnasta tarvittavat luvat ja vaatimukset mahdollista rakennusluvan käyttötarkoituksen muutosta varten.

Terveydensuojelulain mukainen ilmoitus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä terveydensuojelulain 13 § mukainen ilmoitus toiminnastaan Lahden ympäristöterveyteen viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista, toimijan vaihtumista tai olennaista muuttamista. Kirjalliseen ilmoitukseen on liitettävä ajantasainen pohjapiirustus ja kalustesuunnitelma. Ilmoitus tehdään sähköisesti valtakunnalliseen ympäristöterveydenhuollon valvontatietojärjestelmään [ILPPAAN](#) tai [ilmoituslomakkeella](#).

Toiminnanharjoittajalle annetaan todistus ilmoituksen käsittelystä. Ilmoituksen käsittelystä peritään Lahden kaupungin taksan mukainen maksu. Ilmoituksen käsittelyn jälkeen tiloihin tehdään suunnitelman mukaisia tarkastuksia.

Tilojen suunnittelu

Toiminnanharjoittajan vastuulla on tuntea kauneushoitolaa koskevat lait ja siihen liittyvät kauneushoitolalle asetetut vaatimukset ja toimia niiden mukaisesti. Terveystarkastajalta saa lisäneuvoja. Toiminnanharjoittajan on toimitilaa valittaessa selvittävä huoneiston tekninen soveltuvuus aiottuun käyttötarkoitukseen. Soveltuvuuteen vaikuttavat mm. vesipisteiden lukumäärä (käsienspesu, hoito- ja siivousvälineiden huolto ja sijainti, pyykinpesun mahdollisuus (ei wc-tilassa), ilmanvaihdon riittävyys sekä mahdollisten kohdepoistojen tarpeellisuus.

Tilat on suunniteltava, sijoitettava, rakennettava, varustettava ja pidettävä kunnossa niin, että siellä käyville asiakkaille ei aiheudu terveystahetta. Toiminnasta ei saa aiheutua haittaa myöskään viereisiin huoneistoihin.

Ympäristöterveys

Suunnittelussa on huomioitava seuraavat asiat

Riittävät tilat

Vesipisteet ovat suunnittelun lähtökohta. Lisäksi tiloissa on hyvä huomioida tarvikkeiden ja välineiden riittävästä laskutasoista ja säilytystiloista.

- Käsienpesupaikan on oltava ensisijaisesti hoitotilassa.
- Käsienpesupiste voi sijaita myös hoitotilan lähellä. Tällöin vesipisteelle kulkiessa ei saa olla avattavia tai suljettavia ovia.
- Mikäli tiloissa työskentelee useampia henkilöitä, on oltava erilliset vesipisteet käsienpesuun, työvälineiden huoltoon sekä jalkahoitovälineiden huoltoon (kolme erillistä vesipistettä). Jalkahoitovesille on oltava lisäksi erillinen kaatoallas tai jalkahoitovedet voi kaataa hygieenisesti wc-istuimeen.
- Mikäli toiminnanharjoittaja toimii tiloissa yksin, riittää, että käsienpesuun ja työvälineiden huoltoon on yksi vesipiste. Jalkojen hoitovälineille tulee olla oma vesipiste / kaatoallas.
- Vesipisteiden yhteydessä on oltava riittävästi laskutilaa välineiden huoltoa ja kuivatusta varten.
- Siirreltävät vesipisteet eivät sovellu kauneushoitolan toimintaan eikä ihoa rikkovaan toimintaan, kuten tatuointiin, lävistykseen.
- Riittävästi työskentely- ja säilytystilaa välineille ja tarvikkeille, joita suositellaan säilyttämään suljetuissa kaapeissa tai laatikoissa.
- Hygieeniset säilytystilat puhtaille välineille, likaiset välineet säilytetään erikseen.

Käsienpesupisteet

- Hoitotilan käsienpesupiste on varustettava nestesaippualla, kertakäyttöisillä käsipyyhkeillä, käsidesillä ja roska-astialla.
- Wc-tilan käsienpesupiste on tarkoitettu ainoastaan wc-käyttöä varten. Wc-tilan käsienpesupiste on varustettava nestesaippualla ja kertakäyttöisillä käsipyyhkeillä.
- Wc-tilan käsienpesupiste ei sovellu hoitovälineiden eikä siivousvälineiden puhdistukseen.

Ympäristöterveys

Hygieeniset työtavat

- Kädet on pestävä aina ennen työn aloittamista sekä aina ennen käsineiden pukemista ja niiden riisumisen jälkeen.
- Ihon / limakalvon läpäisevissä toimenpiteissä on käytettävä puhtaita kertakäyttöisiä suojakäsineitä.
- Käsineet on vaihdettava usein ja aina kun keskeytät työn.
- Asiakkaan iho on desinfioitava ennen ihoa rikkovaa toimenpidettä tarkoitukseen soveltuvalla desinfiointiaineella.
- Toiminnassa on hyvä huomioida erilliset työvaatteet työn luonne huomioon ottaen:
  - Suojavaatetus (suojaessu) ihoa rikkovassa toiminnassa
  - Hengityssuojain

Yleiset tilat

- Tiloissa on oltava wc, joka voi olla yhteinen asiakkaille ja henkilökunnalle.
- Tilat henkilökunnan vaatteiden ja muiden henkilökohtaisten tavaroiden säilyttämistä varten.
- Asiakkaille on varattava odotustila sekä säilytyspaikka vaatteille ja kengille.
- Asiakkaille on oltava pukeutumistilat (kuppaus, solarium).
- Uloskäynnin yhteydessä tuulikaappi, ilmaverho tai muu tekninen ratkaisu pölyn, lian ja vedon ehkäisemiseksi.

Siivousvälineiden säilytys- ja huoltotila

- Hyvin varustetussa siivousvälineetilassa on vesipiste ja kaatoallas, lämpökuivain, pitkävartisille siivousvälineille seinäteline, riittävästi hyllytilaa ja muuta varastointitilaa sekä poistoilmanvaihto.
- Siivousvälineitä ei saa säilyttää hygieniasyistä lattialla tai wc-tilassa.
- Siivousvälineiden puhtaudesta on huolehdittava.
- Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää kertakäyttöisiä siivouspyyhkeitä (ellei ole asianmukaista pyykinpesumahdollisuutta tai vesipisteellistä ja kaatoaltaallista siivousvälineetilaa).

Ympäristöterveys

Pyykinpesu

- Pyykinpesuun on järjestettävä riittävät tilat.
- Siivouspyyhkeet on pestävä käytön jälkeen pyykinpesukoneessa, vähintään +60 asteessa.

Riittävä ilmanvaihto ja valaistus

- Ilmanvaihdon suunnittelussa on huomioitava toiminnan laatu, asiakasmäärät ja kemikaalien aiheuttamat päästöt.
- Ilmanvaihtojärjestelmäksi suositellaan vähintään koneellista poistoa, mikäli asiakaspaikkoja on enemmän kuin yksi. Koneellisessa poistossa tulee huomioida riittävä korvausilman saanti.
- Tarvittaessa työpisteellä on oltava kohdepoisto (kynsihoidot).
- Työskentelypisteessä on oltava riittävä valaistus.

Pintamateriaalit

- Pintojen ja kalusteiden on oltava hyväkuntoiset, helposti puhtaana pidettävät ja kestävätkä sekä käyttötarkoitukseen soveltuvat ja ehjät.

Jätehuolto

- Roska-astiat pidetään puhtaana ja tyhjennetään vähintään päivittäin (jätehuollon järjestäminen).
- Erityisjätteille (mm. pistävät tai viiltävät jätteet) on oltava asianmukainen säilytysastia. Säilytysastiat toimitetaan niille tarkoitettuun keräilypaikkaan (esim. ap-teekki).

Kodin yhteydessä toimivien ja kiertävien toiminnanharjoittajien tilat

- Kiertävästä toiminnasta on tehtävä ilmoitus kotikunnan ympäristöterveyteen.
- Toiminnan sijoittamiselle asuinhuoneistojen yhteyteen on tarvittaessa hankittava taloyhtiön lupa (esimerkiksi kerrostalo).
- Toimintaa varten on varattava oma työtila.
- Vesipiste käsipesua, välineiden puhdistusta ja huoltoa varten on oltava ensisijaisesti hoitotilassa.

Ympäristöterveys

- Vesipiste voi sijaita myös hoitotilan lähellä. Tällöin vesipisteelle kulkiessa ei saa olla avattavia tai suljettavia ovia. Liikuteltava vesipiste ei ole hyväksyttävä vesipiste.
- Toiminta ja välinehuolto on selkeästi erotettava kodin muusta toiminnasta esimerkiksi erillinen tila/huone.
- Välineet on säilytettävä asianmukaisesti ja hygieenisesti erillään kodin muusta irtaimistosta.
- Välinehuolto ja käsienpesu ei saa tapahtua esim. kodin keittiössä tai wc:ssä.

Muuta huomioitavaa

Välineiden puhdistus

- Työvälineet on puhdistettava aina ensin mekaanisesti vedellä ja saippualla/pe-suaineella. Ilman mekaanista puhdistusta desinfiointi ja sterilointi eivät välttämättä ole tehokkaita, sillä mikrobit voivat säilyä elinkykyisenä lian ja biofilmien alla.
- Kasvo- ja jalkahoitoja varten on oltava omat erilliset työvälineet ja ne on puhdistettava, desinfioitava ja tarvittaessa steriloitava sekä säilytettävä erillään toisistaan.
- Ihoa rikkovien ja limakalvon kanssa kosketuksessa tai välillisesti kosketuksessa olevien välineiden on oltava steriilejä. Näin ollen välineet ovat kertakäyttöisiä tai välineet on steriloitava mekaanisen puhdistuksen ja desinfioinnin jälkeen. Välineet on steriloitava suljettavissa pusseissa, joissa välineet myös säilytetään.
- Sterilointilaitteen käytössä ja huollossa on toimittava valmistajan ohjeiden mukaisesti.
- Steriloinnin tehon voi varmistaa pintapuhtausnäytteillä.
- Ihon kanssa kosketuksissa olevat välineet on mekaanisen puhdistuksen jälkeen desinfioitava.
- Desinfioinnilla vähennetään mikrobien määrää, mutta ei tuhota niiden itiöitä.
- Desinfiointiainetta on käytettävä valmistajan käyttöohjeen mukaisesti.
- Puhtaat työvälineet säilytetään suojassa pölyltä ja likaantumiselta ja käsitellään vain puhtain desinfioiduin käsin.
- Huomioi, että kertakäyttövälineet ovat todella kertakäyttöisiä!
- Huonokuntoiset välineet on poistettava käytöstä.

Ympäristöterveys

Asiakkaan neuvonta

- Ennen toimenpidettä asiakkaalle on annettava riittävät tiedot toimintaan liittyvistä mahdollisista turvallisuusriskeistä. Lisäksi on varmistettava asiakkaan mahdolliset yliherkkyydet toimenpiteessä käytettäville aineille ja muut mahdolliset toimenpiteeseen vaikuttavat asiakkaan sairaudet.
- Ihoa rikkovissa ja muissa kauneudenhoitoon liittyvissä toimenpiteissä on varmistettava, että asiakas ymmärtää jälkihoidon tärkeyden ja mahdollisen tulehdusriskin. Kirjallisissa jälkihoito-ohjeissa on oltava tieto mihin asiakas voi olla yhteydessä, mikäli asiakkaalla ilmenee kysyttävää. Kirjallinen jälkihoito-ohje sisältää ohjeita allergisten reaktioiden, infektioiden ja muiden terveyshaittojen varalta.
- Tatuointia ei suositella tehtävän alle 18-vuotiaalle ilman huoltajan kirjallista suostumusta. Tatuointia ei suositella tehtävän myöskään päihtyneelle henkilölle.

Solarium

- Asiakkaille on järjestettävä pukeutumis- ja wc-tilat.
- Solariumlaitteen pinnat, jotka joutuvat kosketuksiin ihon kanssa, on puhdistettava jokaisen käyttökerran jälkeen.
- Toiminnanharjoittaja (solariumyrittäjä) vastaa käytön turvallisuudesta ja hänen on nimettävä täysi-ikäinen vastuuhenkilö, joka valvoo, etteivät alle 18-vuotiaat käytä solariumilaitteita.
- Vastuuhenkilön läsnäolo on välttämätöntä aina, kun solariumlaitetta käytetään ja laitteiden on oltava jatkuvassa seurannassa. Vastuuhenkilön tehtävänä on tarvittaessa opastaa asiakasta laitteen ja silmiensuojainten turvallisessa käytössä.
- Itsepalvelusolariumit ovat kiellettyjä.
- Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että solariumlaitteiden välittömässä läheisyydessä ovat laitteen käyttö- ja säteilyturvallisuusohjeet. Säteilyturvakeskuksen juliste ”Solariumin ikäraja on 18 vuotta” kattaa säteilyturvallisuuden liittyvät ohjeet.
- Suositeltava paperikoko tietojen esittämiselle on A3.
- Solariumlaitteessa on oltava ajastin, joka lopettaa säteilyn asetetun ajan kuluttua ja ajastimen asetusarvojen on oltava yhteneviä suositeltujen säteilytysaikojen kanssa.
- Laitteen läheisyydessä on oltava ohjeet laitteen ajastimen ja muiden laitteeseen liittyvien toimintojen, esimerkiksi hätäkatkaisimen käytöstä.

Ympäristöterveys

- Säteilyturvakeskus (STUK) valvoo solariumlaitteita ja niiden käyttöä säteilylain nojalla.
- Lisätietoa löytyy Säteilyturvakeskuksen kotisivuilta.

Omaavalvontasuunnitelma/Turvallisuusasiakirja

Toimintaa on harjoitettava siten, että estetään terveyshaittojen syntyminen. Toiminnanharjoittajan on tunnistettava toiminnan ja toimitilojen olosuhteiden mahdolliset terveysriskit. Nämä on pystyttävä toiminnassa minimoimaan / estämään. Ympäristöterveys suosittelee ohjeistuksen laatimista kirjallisena. Tukes edellyttää turvallisuusasiakirjaa esim. tatuointia ja lävistystä sekä muuta kehonmuokkausta tarjoavalta toimipaikalta. Lisätietoa omaavalvonnasta ympäristöterveydeltä tai Tukesin nettisivuilta (tukes.fi -> turvallisuusasiakirja).

Sovellettava lainsäädäntö

- Terveydensuojelulaki (763/1994)
- Terveydensuojeluasetus (1280/1994)
- Valviran terveydensuojelun valvontaohjeisto
- Säteilylaki (859/2018)
- Jätehuoltomääräykset Salpakierto

Yhteystiedot

Rakennus- ja ympäristövalvonta, Ympäristöterveys

Ympäristöterveyden päivystysnumero: 03 733 4577, ti-to klo 9–10

Sähköposti: terveydensuojelu@lahti.fi tai etunimi.sukunimi@lahti.fi